

LUNDS
UNIVERSITET

Universitetsstyrelsen

BESLUT

1(16)

Dnr LS 2013/710

2014-02-18

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Lunds universitets budgetunderlag Budgetåren 2015-2017

Lunds universitets budgetunderlag för budgetåren 2015-2017

Sammanfattning

Lunds universitet ska vara ett fullskaligt universitet i världsklass. Den stora bredden, med starka miljöer för utbildning, forskning och innovation, ger unika möjligheter till tvärvetenskapliga och gränsöverskridande möten. Ekonomin fortsätter att växa vid universitetet, men det är i stort sett endast forskningen som står för ökningen. Universitetet har mer personal och en större ekonomisk omslutning än någonsin tidigare.

Prioriteringar och bedömningar av universitetets utbildningsutbud grundar sig på universitetets forskningskompetenser, övergripande strategier, studenternas efterfrågan samt arbetsmarknadens behov. Universitetets unika signum och styrka ligger i dess mångfald. Universitetets strategiska utbildningsplanering måste därför alltid ta hänsyn till de olika delarna och sträva efter en funktionell balans. Regeringens neddragningar av medel till utbildningen, förändringar och tillfälligt riktade satsningar har väsentligt försvårat universitetets långsiktiga strategiska arbete.

Söktrycket är fortsatt mycket högt och universitetet vill av flera skäl utöka sin utbildningsvolym. På grund av att den så kallade överproduktionen måste minska och kapitalfinansierad utbildning måste fasas in kommer antagningen av nya studenter att minska. I budgetunderlaget vill Lunds universitet därför särskilt lyfta fram vikten av att få en generell ökning av takbeloppet motsvarande 2 000 helårsstudenter (140 mnkr). Denna ökning ska inte minst gå till civilingenjörs-, vård- och lärarutbildningar.

Den ökade andelen externa medel sätter en ökad press på lärosätets eget forskningsanslag, inte minst genom ökade krav på samfinansiering. Universitetet står inför många och påtagliga strategiska utmaningar. Exempel på en tydlig utmaning är att kunna finansiera uppbyggnad och drift av MAX IV och ESS på sammanlagt 130 mnkr årligen, vilket innebär att alla nya statliga medel till forskning används till dessa två anläggningar, samtidigt som övrig verksamhet måste kunna utvecklas. Universitetet har också kostnader för många åtaganden som inte ersätts, som kultur- och museiverksamheten och hanteringen av pliktexemplar. Därutöver vill universitetet även lyfta fram behovet av ett nytt resurstilldelningssystem, behov av reella möjligheter att samarbeta mellan olika lärosäten genom gemensam examensrätt och gemensamma beslutande organ, behovet av ett nytt kvalitetssäkringssystem samt att Thomanders lagfart, samt liknande donationer, överförs.

Utgångspunkter

Statliga universitet och högskolor inom Utbildningsdepartementets ansvarsområde ska årligen lämna ett budgetunderlag till regeringen. Föreliggande budgetunderlag bygger på universitetets resultat 2013, totalbudget 2014 och planerad ekonomisk utveckling åren 2015-2017.

Budgetunderlaget ska innehålla verksamhetens beräknade intäkter och kostnader för de tre närmaste räkenskapsåren och alla större förändringar ska kommenteras. Denna redovisning sker huvudsakligen i tabellerna 1-6. Därutöver ska budgetunderlaget innehålla lärosätets planering av utbildningsutbudet, bedömning av den ekonomiska utvecklingen och strategiska utmaningar, investeringar i anläggningar, lokalförsörjning för kommande år, uppgifter om räntekonto samt avgiftsbelagd verksamhet.

Lunds universitet är ett fullskaligt universitet som med sin mångfald och sina starka miljöer för utbildning, forskning och innovation tar sig an komplexa kunskapsproblem och globala utmaningar. Målet är att vara ett universitet i världsklass som förstår, förklarar och förbättrar vår värld och människors villkor. Att vara ett fullskaligt universitet innebär särskilda strategiska utmaningar. Tillsammans bidrar de olika delarna till att skapa en helhet som återspeglar samhället och arbetsmarknadens behov och studenternas efterfrågan. Det innebär att de olika delarna måste respekteras och ges utrymme att utvecklas utifrån sina villkor och premisser. Prioriteringar och strategiska satsningar måste alltid ta hänsyn till de olika delarna och leda till en sammantaget funktionell balans.

Lunds universitet stödjer regeringens strävan att uppnå ökad handlingsfrihet för landets statliga lärosäten. All verksamhet ska hålla högsta möjliga kvalitet. Engagerade medarbetare samt goda och långsiktiga villkor är centrala faktorer. Ökad handlingsfrihet kan åstadkomma högre kvalitet i verksamheten och inte minst främja samverkan och konkurrenskraft i vår allt mer globaliserade och föränderliga värld. Ökad autonomi handlar dock inte bara om ekonomi och organisation utan också om akademisk frihet. Universitet och högskolor måste ges reella möjligheter att kunna bedriva sin verksamhet med långsiktighet och förutsägbarhet.

Utbildningsutbudet – planering och dimensionering

Budgetunderlaget ska innehålla en redovisning av lärosätets planering av utbildningsutbudet, bl.a. när det gäller vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för besluten om utbildningsutbudet. Andra prioriteringar av utbildningsutbudet som bör redovisas är t.ex. fördelningen mellan program och kurser samt fördelningen mellan campus- och distansutbildning.

Universitetsstyrelsen har fastställt en utbildnings- och forskningsstrategi för perioden 2009-2012 för Lunds universitet. Universitetsstyrelsen har därefter fastställt en förnyad strategisk plan för perioden 2012-2016, som ligger till grund för det fortsatta arbetet med både forsknings- och utbildningsstrategin. Universitetet prioriterar en utveckling mot sammanhållna utbildningar, samtidigt som fristående kurser utgör en förutsättning för livslångt lärande, ökad mångfald och möjligheter för studenter att sätta samman generella examina. Universitetet har byggt upp en ny ämneslärarutbildning som förlagts vid framför allt Campus Helsingborg. Utbildningarna vid Campus Helsingborg lockar inte minst studenter med annan bakgrund än de som traditionellt söker sig till universitetet.

Vid universitetet finns 47 000 studenter inskrivna. Dessa kan välja mellan 75 utbildningsprogram på grundnivå, 210 med examen på avancerad nivå och 2 200 fristående kurser. Av dessa finns det över 100 masterprogram och 600 kurser på engelska. Nära hälften av studenterna läser program inom grundnivån och knappt en fjärdedel läser program på avancerad nivå. Resten läser olika typer av fristående kurser. I universitetets årsredovisning för 2013 finns en närmare presentation av detta samt hur det har utvecklats under de senare åren.

Strategisk utbildningsplanering

Lunds universitets planering och prioritering av utbildningsutbudet låter sig inte enkelt beskrivas. Universitetet bedriver utbildning inom ekonomi, humaniora och teologi, juridik, konst, teknik, medicin, naturvetenskap och samhällsvetenskap. Utvecklingen ser olika ut vid de olika fakulteterna, men generellt sett går utbildningstrenden mot allt fler programutbildningar, ett mindre antal kurser och färre distansutbildningar. Studenter på distansutbildningar utgjorde vid universitetet 2013 7 procent av det totala antalet, vilket motsvarar 1 890 helårsstudenter (hst). Distansutbildningarna fortsätter därmed tyvärr att minska från 8 procent 2010 (2 249 hst), 7,5 procent 2011 (2 094 hst) och 7,5 procent 2012

(2 088 hst). Universitetet vill påpeka att kurser och distansutbildning fyller en viktig funktion. Inte minst är dessa ofta efterfrågade av arbetsmarknaden som ett led i kompetensutveckling och det livslånga lärandet. Den allt snabbare utvecklingen mot mindre distansutbildning är därför oroande.

Lunds universitet har ett brett och i huvudsak väl avvägt utbildningsutbud. Prioriteringar och bedömningar grundar sig på universitetets kompetenser och strategier, studenternas efterfrågan samt arbetsmarknadens behov. Det sker ett ständigt utvecklingsarbete som ibland resulterar i omprioriteringar där vissa utbildningar läggs ner eller stöps om och nya ämnen och program skapas. I detta arbete strävar fakulteterna och universitetet centralt efter att skapa ett funktionellt och sammanhängande utbildningsutbud. Den universitetsgemensamma Utbildningsnämnden utgör ett samlat stöd i kvalitetsarbetet och utvecklingen av utbildningsutbudet.

Universitetets långsiktiga strategiska arbete med utbildningsutbudet har komplicerats av regeringens återkommande förändringar av takbeloppet under de senaste åren. De har minskat lärosätets möjligheter att agera självständigt och hindrat universitetet att utvecklas som planerat. Sänkningen av takbeloppet för s.k. inaktiva studenter och sänkningen till följd av införandet av studieavgifter för tredjelandsstudenter är exempel på detta. Även de återkommande tillfälliga platserna gör det svårt för lärosätet att arbeta strategiskt och långsiktigt.

Vid universitetet finns sedan några år en relativt stor överproduktion. Många studenter stannar kvar vid universitetet och förlänger sina studier på olika sätt i större utsträckning än tidigare. Därutöver har utbildningar, framför allt vid Campus Helsingborg, byggts upp genom att använda ett tidigare uppkommit kapital. Detta kapital är snart slut. Genom att genomföra en infasning av kapitalfinansierad utbildning och sträva efter en hållbar balans mellan antalet studenter och den statliga finansieringen minskar den sammantagna utbildningsvolymen. Allt färre nya studenter kan därmed beredas plats. Konsekvenser av den neddragna utbildningsvolymen innebär en fortsatt minskning av antalet kurser och distansutbildningar. Det innebär också att planerade utbildningar, inte minst på avancerad nivå, har ställts in. På några fakulteter har även program lagts ned.

Lunds universitet är, och vill så förbli, ett internationellt universitet trots införandet av studieavgifter för tredjelandsstudenter. Universitetet har flest antal betalande studenter från tredje land samt ett växande antal studenter från Europa. Universitetet önskar en fortsatt utbyggnad av de stipendieprogram som nu erbjuds för studenter som kommer från länder utanför EES-området. Universitetet vill även fortsatt framhålla behovet av att betrakta Erasmus Mundus-studenter som avtalsstudenter för att säkerställa fortsatt internationellt samarbete inom dessa program. När det nya programmet Erasmus for All startar är det universitetets förhoppning att de tidigare problemen inte ska kvarstå. Under inga omständigheter ska svenska studenter här åläggas avgifter.

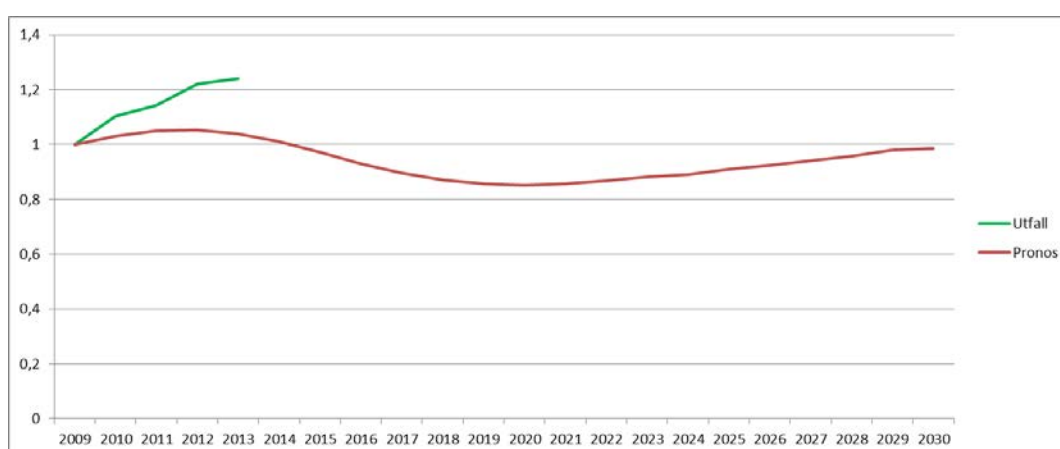
Dimensionering

Fler personer än någonsin bankar på universitetets portar och vill in. I den nationella antagningen, höstterminen 2013, sökte 45 000 personer till olika programutbildningar vid Lunds universitet. 16 000 var förstahandssökande. Av dessa personer antogs 5 000 till studier vid universitetet. Samtidigt är arbetslösheten större än på länge, vilket inte minst drabbar yngre människor mycket hårt. En universitetsutbildning ökar dessa personers möjlighet att få en anställning, men innebär också en meningsfull och personlighetsutvecklande sysselsättning. De som genomgår högre utbildning har inte bara mindre risk att bli arbetslösa, de har även mindre ohälsa, har fler yrkesverksamma år, högre lön och lever längre. I många jämförbara länder runt omkring oss ökar andelen

högutbildade. Ska Sverige kunna fortsätta vara en konkurrenskraftig kunskapsnation får vi inte halka efter.

Söktrycket till universitet och högskolor är framför allt kopplat till ungdomskullarnas storlek och konjunkturläget. Efter några år med vikande efterfrågan från studenterna, i mitten av 2000-talet, vände utvecklingen sakta uppåt igen och anslagen och söktrycket ökade åter. 2008 slog krisen till och för 2010–2011 ökade regering och riksdag tillfälligt anslagen med sammanlagt 10 000 platser (700 mnkr).

I bilden nedan visar den röda linjen den faktiska demografiska utvecklingen de senaste åren samt prognosen för de kommande åren. Den gröna linjen visar hur söktrycket har utvecklats under de senaste åren vid Lunds universitet. Detta, såväl som tidigare erfarenheter, visar att konjunkturläget påverkar söktrycket mer än ungdomskullarnas storlek. Tidigare erfarenheter visar också tydligt att söktrycket till större universitet inte sjunker lika mycket och snabbt vid konjunkturförändringar.

Figur 1. Demografisk prognos i förhållande till utfall av antal sökande vid Lunds universitet

Universitetet har ett fortsatt mycket högt söktryck. Universitetets prognos visar ett behov av att öka takbeloppet med 140 mnkr, vilket motsvarar ca 2 000 helårsstudenter. Detta ligger väl i linje med lärosätets egen strategi och leder till en bättre balans mellan universitetets olika delar. En ökning av antalet studenter skulle därmed inte bara minska söktrycket och erbjuda fler människor möjligheten att få utbildning, utan även leda till kvalitetshöjande synergieffekter för universitetet. En höjning av takbeloppet med 2 000 helårsstudenter ska framför allt gå till utbildningar med ett högt söktryck, utbildningar som har en tydlig efterfrågan från arbetsmarkanden, utbildningar på avancerad nivå och till utbildningar som främjar internationaliseringen. Utöver de utbildningar som lyfts fram i särskild ordning nedan finns ett stort antal utbildningar som bör och kan växa. Universitetet vill samtidigt understryka att det inte är fler tillfälliga satsningar som behövs, utan en permanent ökning.

Utökning av civilingenjörs- och högskoleingenjörsutbildningen

Söktrycket till civilingenjörsutbildningarna är mycket stort. Behovet av ingenjörer kommer att vara störst i den region som Lunds universitet ingår i. Behovet beror på de stora pensionsavgångarna men också på industrins växande behov av hög teknikkompetens och konkurrenskraft på en växande internationell marknad. Universitetet gör bedömningen att det ökade intresset för tekniska utbildningar fortsätter. Intresset för teknikutbildningar i samverkan med andra områden som ekonomi, humaniora, juridik och samhällsvetenskap fortsätter att öka. Här kan universitetet erbjuda sina studenter unika möten och möjligheter.

Forskningsanläggningarna ESS och MAX IV kommer också att påverka utbildningsutbudet och förorsaka ett än högre söktryck.

Utökning av lärarutbildningen

Universitetet startade 2011 en ämneslärarutbildning tillsammans med Högskolan Kristianstad. Ambitionen är att utbilda 1 000 helårsstudenter till grundskole- och gymnasielärare när utbildningen är fullt utbyggd år 2016. Universitetet anser även att i en eventuell omfördelning till lärosäten som beviljats examensrätt måste hänsyn tas till att universitetet bygger upp lärarutbildningen från grunden.

Utökning av sjuksköterskeutbildningen

Det finns ett stort behov av fler sjuksköterskor i landet såväl som i regionen i södra Sverige, inte minst gäller det specialistsjuksköterskor. Både sjuksköterskeprogrammet och flera specialistsjuksköterskeprogram kan successivt utökas. Utökning av VFU-platser beräknas kunna ske inom regionen, men även i samverkan med andra landsting.

Ekonomisk utveckling och strategiska utmaningar

Lunds universitet har haft en stark ekonomisk tillväxt de senaste åren, som framför allt beror på de satsningar som gjordes utifrån de två senaste forsknings- och innovationspropositionerna som presenterades 2008 och 2012. Den ekonomiska utvecklingen för forskningen har inneburit att ett myndighetskapital har byggts upp. Även om myndighetskapitalet är en tillgång som skapar stabilitet och långsiktighet är målet en ekonomi i balans. Lärosätets medel ska användas effektivt för att skapa högkvalitativ verksamhet. Det tidigare kravet på budget i balans ersattes 2010 av universitetsstyrelsen med krav på att underbalansera budgeten för att förbruka det uppkomna myndighetskapitalet.

Universitetet har under de senaste åren fått ökade forskningsanslag från statsmakten såväl som ökade forskningsbidrag från externa källor. Samtidigt ställs allt större krav på samfinansiering från allt fler bidragsgivare. Universitetet behöver därutöver även bära en allt större del av kostnaderna kopplade till forskningsinfrastruktur på grund av ändrad praxis hos externa bidragsgivare. Så trots att medlen till forskningen ökar har inte den egna rådigheten ökat. Universitetet menar att den allt större andelen externa medel minskar möjligheten för strategisk planering, försvagar autonomi och riskerar hämma forskningens utvecklingskraft och kvalitet. Lunds universitet menar därför att en större andel av statens medel till forskning bör gå direkt till lärosätena.

För att bedriva världsledande forskning behövs världsledande forskningsanläggningar. Det nationella MAX IV-laboratoriet kommer att erbjuda en unik tillgång till en exceptionellt stark synkrotronljuskälla. MAX IV kommer att bidra till att stärka både spetsforskning och samverkan mellan akademi och näringsliv. Forskningsanläggningen European Spallation Source, ESS, kommer att erbjuda kraftfulla möjligheter att med hjälp av neutronstrålning studera olika material på molekylnivå. ESS och MAX IV kompletterar varandra och kommer att göra Sverige och Lund till ett världsledande centrum för materialforskning. Samtidigt kostar dessa anläggningar mycket pengar. Att bygga upp dessa storskaliga forskningsanläggningar och samtidigt kunna erbjuda stimulerande utvecklingsmöjlighet för många andra forskningsområden är universitetets enskilt största strategiska utmaning.

MAX IV och ESS

MAX IV-laboratoriet är en nationell forskningsanläggning som drivs i Lunds universitets regi. Bygget av den nya MAX IV-anläggningen fortskrider enligt planerna. Finansiering av utgifterna för investering i vetenskaplig utrustning och inventarier finns avtalad mellan de fyra finansörerna Vetenskapsrådet, VINNOVA, Region Skåne och Lunds universitet. När

anläggningen är fullt utbyggd finns plats för omkring 30 strålrör och cirka 2 000-3 000 forskare. Flera länder har visat intresse att medverka, främst de nordiska och baltiska.

Universitetet har åtagit sig att finansiera 135 mnkr av de ursprungliga 1 055 mnkr för vetenskaplig utrustning och inventarier till MAX IV (investering). Dessa utgifter var framtagna i 2009 års penningvärde och är nu indexuppräknade till 2015 års priser. Därmed uppgår universitetets andel till 145 mnkr. Utöver investeringarna i inventarier och vetenskaplig utrustning kommer universitetet att ha kostnader för driften av MAX IV.

Enligt en överenskommelse från 2008 är Lunds universitet medfinansierare för uppbyggandet av ESS med totalt 550 miljoner kronor. Det finns dock inget formellt beslut kopplat till denna överenskommelse. Dessa medel tas av universitetets forskningsmedel. Det betyder i praktiken att universitetet avstår 550 mnkr som annars hade gått till att stärka och bygga upp annan forskning vid universitetet. Universitetet menar att de 82 miljoner som idag ligger som en låst anslagspost ska tillföras Lunds universitet och avräknas från de nämnda 550 miljoner.

Sammantaget för ESS och MAX IV betalar universitetet 125 – 135 mnkr per år från 2014 under 10 år, dvs. totalt ca 1,3 miljarder kronor under 10-årsperioden. Därtill kommer betydande kostnader att tillkomma för att bedriva och nyttiggöra forskningen vid dessa anläggningar. Så gott som alla nya statliga forskningsmedel som tilldelats Lunds universitet går till uppbyggandet av ESS och MAX IV. Därmed har andra strategiska forskningssatsningar fått stå tillbaka. I praktiken betyder det att universitetets övriga strategiska satsningar inte har kunna utvecklas på samma sätt som på övriga universitet i Sverige.

MAX IV och ESS är forskningsanläggningar av stor betydelse för såväl Sverige som för det internationella forskarsamfundet. Lunds universitet har åtagit sig ett betydande ekonomisk ansvar för deras uppbyggnad och drift. För att dessa åtaganden inte ska inverka menligt på universitetets övriga uppdrag och verksamhet är det av största vikt att statsmakten fortsätter att stödja anläggningarna, både vad gäller uppbyggnad och drift, med ytterligare 60 mnkr per år.

Kulturverksamheten

Lunds universitet har en omfattande kultur- och museiverksamhet. Denna verksamhet är framför allt ett resultat av universitetets historiska åtaganden och utveckling. Verksamheten är en del av universitetets unika utbud och bidrar till mångfalden. De delar som är framträdande inom detta område är Botaniska trädgården, Historiska museet, Odeum och Skissernas museum.

Universitetet får en mindre ersättning för omhändertagande av arkeologiska fynd (2 901 tkr), men detta bidrag täcker inte de faktiska kostnaderna för just den verksamheten. Därutöver ska all annan verksamhet finansieras genom statsanslaget till utbildning och forskning. Universitetet är stolt över det rika kulturarvet, men har samtidigt problem att kunna finansiera och utveckla denna verksamhet på ett ansvarsfullt och önskvärt sätt.

Pliktexemplar

Vid Lunds universitet finns ett av landets största bibliotek. Lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument innebär att tryckt material i viss upplaga som ges ut för spridning i Sverige levereras till Kungliga biblioteket (KB) samt till universitetsbiblioteken i Lund, Stockholm, Uppsala, Linköping, Göteborg och Umeå. De dokument som lämnas till KB utgör nationalexemplar och får bara hållas tillgängliga i KBs lokaler. De som lämnas till Lunds universitet utgör nationella reservexemplar som får skickas som fjärrlån i

Sverige och utomlands samt lånas ut lokalt. Samtliga dessa exemplar ska bevaras för framtiden. Övriga fem universitetsbibliotek gallrar och kasserar efter lokala behov.

Samlingarna är utrymmeskrävande och växer kontinuerligt. 2012 anlände nästan 3 500 pliktleveranser och samlingarna växte med omkring 600 meter, bl. a. cirka 19 500 monografier, drygt 19 000 periodikahäften (exklusive de okatalogiserade) samt knappt 800 karttryck. De senaste åren har hanteringen rationaliserats avsevärt. Trots detta kostar hantering självklart mycket pengar. Universitetet uppskattar den samlade kostnaden till drygt 20 mnkr. I samband med att 1993 års pliktleveranslag antogs tilldelades Lunds universitet 500 tkr i årligt anslag, som nu ligger i ramanslaget. Pliktexemplarhanteringen är därmed kraftigt underfinansierad i förhållande till de faktiska kostnaderna.

Nytt resurstilldelningssystem

Nuvarande resurstilldelningssystem infördes redan 1993. Mycket vatten har runnit under broarna sedan dess. Samverkansuppgiften har tillkommit som en kärnuppgift, Bologna-processen har indelat all utbildning i tre nivåer, det omgivande samhällets förväntningar och krav har förändrats, samtidigt har den politiska styrningen också förändrats på många sätt. Ersättningsnivåerna är relativt sett i huvudsak desamma trots att också akademien och de olika ämnena har förändrats under dessa dryga 20 år. Vi har därför ett resurstilldelningssystem som överlevt sitt bäst-före-datum med råge. Universitetet skulle vilja se en bred och seriös utredning om hur ett nytt resurstilldelningssystem kan utformas.

I väntan på ett nytt resurstilldelningssystem menar universitetet att det finns några ändringar som snarast bör genomföras.

- Regeringen har tidigare höjt anslaget till humaniora, samhällsvetenskap, teologi och juridik (HSTJ-prislappen). Detta var välkommet och välbehövligt, men inte tillräckligt. En fortsatt höjning av HSTJ-prislappen bör genomföras.
- Ett särskilt problemområde är språken och de s.k. småämnena. I en allt mer internationaliserad värld är språkkunskaper och språkforskning viktigare än någonsin. Många av språkutbildningarna lider av småämneproblematiken och modern språkutbildning är inte billig. Språkutbildningar bör därmed kunna avräknas med den ersättning som gäller för utbildningsområdet "Övrigt".
- I rådande system fördelas statliga medel till forskning och till utbildning. Medlen till den tredje nivån i utbildningen, forskarutbildningen, fördelas dock genom forskningsanslaget. Inga särskilda medel tilldelas samverkan. Det finns vattentäta skott mellan anslagen till grundutbildning och forskning vilket inte motsvarar hur verksamheten bedrivs i praktiken. Detta försvårar inte minst arbetet med forskningsanknytning och samverkan. Lunds universitet menar att 10 procent av anslagen bör kunna användas flexibelt mellan utbildning och forskning, främst för att öka finansieringen till forskningsnära utbildning. Lärosätena ska, i det fall förslaget går igenom, utförligt redovisa hur resurser omfördelats.

Behov av ökat samarbete

Universitet och högskolor i södra regionen har ett nära och väletablerat samarbete. Lärosäten Syd är ett samarbetsprojekt som startade 2009 mellan Lunds universitet, Högskolan Kristianstad, Malmö Högskola och Blekinge tekniska högskola. Samarbetet inom Lärosäten Syd har fördjupats under de senaste åren. Dessa samarbeten är bra och kvalitetsdrivande både för lärosätena, studenterna och för det omgivande samhället. Universitetet och högskolorna i regionen har en bred och stark förankring och trovärdighet bland medborgarna och det finns en tilltro till utbildningen och forskningens centrala roll för utveckling och tillväxt.

Lärosäten har dock idag begränsade möjligheter att samarbeta på ett mer genomgripande och långsiktigt sätt. För att öka kvaliteten i utbildningen och kunna erbjuda attraktiva utbildningar för arbetsmarknaden såväl i regionen som nationellt, behöver det tillskapas ökade möjligheter att samarbeta mellan lärosäten. Universitetet menar därför att det bör vara möjligt att ha gemensamma beslutande organ och att gemensamt med andra lärosäten kunna söka examenstillstånd.

Kvalitetssäkringssystem

Inriktningen på kvalitetssäkringssystemet för den högre utbildningen förändrades i och med propositionen *Fokus på kunskap* (prop. 2009/10:139). Från att tidigare ha haft tyngdpunkt på förutsättningar och process, dvs. *hur* lärosätena arbetar, försköt regeringen tyngdpunkten till att istället handla om resultat, dvs. *vad* som uppnås. Detta granskas framför allt genom att externa bedömare läser examensarbeten och kontrollerar att dessa uppnår vad som anges som mål i ämnens examensbeskrivningar. Utvärderarna ska även ta viss hänsyn till universitetens och högskolornas självvärderingar.

Lunds universitet är inte ensamt om att uppfatta nuvarande kvalitetssäkringssystem för grundutbildningen som ett tämligen trubbigt och fyrkantigt system. Ett nytt kvalitetsutvärderingssystem behövs som är förankrat med lärosätena och internationellt accepterat. Att, som i nuvarande system, koppla medel till utvärderingarna leder inte till ökad kvalitet. Det leder istället till ökad administration, svårigheter att göra långsiktiga satsningar och ökad osäkerhet. Nuvarande system riskerar även att vidga klyftan mellan universitet och högskolor samt hämma arbetet med breddad rekrytering.

Thomanders

Fastigheten Thomander 1 gavs till Lunds universitet, genom en stiftelse, 1895. I samband med att Byggnadsstyrelsen avvecklades 1993 överfördes lagfarten felaktigt till Statens Fastighetsverk. Lunds universitet har tidigare hemställt till regeringen att fastigheten ska överföras till Stiftelsen Johan Henrik Thomanders Studenthem. Kammarkollegiet har yttrat sig i frågan och tillstyrkt att äganderätten tillhör stiftelsen. Universitetets förhoppning och utgångspunkt är att regeringen så snart som möjligt fattar beslut i ärendet så att lagfarten kan överföras till stiftelsen. Denna förhoppning omfattar även andra liknande ärende som universitetet inlämnat till regeringen.

Investeringar i anläggningstillgångar

Universitetets planerade investeringar i anläggningstillgångar redovisas i tabell 4. Den enskilt största förändringen av universitetets anläggningstillgångar är byggandet av MAX IV-laboratoriet, och denna investering är till största delen finansierad av externa bidrag från Vetenskapsrådet, VINNOVA och Region Skåne.

Behovet av upplåning ökar något under perioden, eftersom det i dagsläget finns ett stort behov av anskaffning av och upprustning till moderna och funktionella lokaler för universitetets forskning och utbildning.

Universitet och högskolor har ett undantag från kapitalförsörjningsförordningen 2 kap § 3.

Låneramens utveckling 2014-2017

2014 900 mnkr
 2015 1 100 mnkr
 2016 1 200 mnkr
 2017 1 300 mnkr

Investering i lokaler

Lunds universitet hade från början sin första egna lokal i Kungshuset. Därefter har verksamheten och lokalbehovet växt med särskilt expansiva perioder kring 1740, 1840, 1800-talets senare del samt 1960. Sedan 1940 har universitetet lokaler i Malmö och sedan 1990-talet tillkom Campus Helsingborg. Nu sker en uppbyggnad på Brunnshög i Lund med verksamhet kopplad till MAX IV och ESS.

I flera år har universitetets lokalinnehav varit relativt konstant trots att lärosätet vuxit. En förklaring är att det befintliga byggbeståndet har förädlats, en annan förklaring är att lokalbehovet inte hunnit anpassas till verksamhetsvolymen. Lokalkostnadernas andel av den totala omsättningen har därav varit konstant i flera år. Men nu står universitetet inför flera stora lokalprojekt. Universitetet tog 2012 fram en långsiktig och övergripande plan – Campus Lund – som innehåller såväl en vision som praktiska råd. I den kommande lokalplanen, som kommer att beslutas under 2014, kommer denna plan att ytterligare konkretiseras.

Universitetets investeringar i lokaler framgår av tabell 5 Lokalförsörjning. Tabellen innehåller beslutade förändringar under 2014-2017. Universitetet planerar att genomföra omfattande investeringar i lokaler de kommande åren. Många av dessa är fortfarande under utrednings- och projekteringsfas och är därmed svåra att uppskatta kostnader för.

Vid fakulteterna är följande byggnationer på gång eller under planering: Vid HT-fakulteterna kommer LUX (f.d. Zoologen, Zoofysiologen samt tillbyggnad) bli klar sommaren 2014, vid Samhällsvetenskapliga fakulteten byggs Eden om samt ett nytt studiecentrum planeras, vid Ekonomihögskolan planeras en tillbyggnad till Holger Crafoord Ekonomisentrum, vid LTH renoveras V-huset och M-huset samt Motorlabbet, vid Konstnärliga fakulteten utreds förutsättningarna för en omlokalisering av Musikhögskolan. Därutöver genomförs byggnationer kopplade till universitetsbibliotekets verksamheter samt lokalprojekt inom kultur- och museiverksamheterna (Botan, Historiska museet och Skissernas museum).

Anledningen till dessa ombyggnader är att befintliga lokaler är i stort behov av renovering eller att det finns ett behov av att samla institutioner geografiskt och skapa bättre studie- och forskningsmiljöer. En del av kostnaderna tar aktuell fastighetsägare som underhåll men för flera av projekten kommer en ökad lokalhyra att bli följden.

Vid Konstnärliga fakulteten pågår sedan något år planeringen av nya lokaler för Musikhögskolan i Malmö. En musikhögskola är en exceptionellt specialiserad byggnad som ställer stora krav på utrustning, akustik, ljudisolering och klimat. Den bedömning som görs beträffande behov av särskild framställan till regeringen om att få teckna hyresavtal med lång löptid gäller därav ett objekt: Nya lokaler för Musikhögskolan. Den bedömda hyresökning är ca 15 mnkr/år. Det är dock än så länge för tidigt att säga något mer bestämt om dessa planer.

Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret

Lunds universitet ser inte några behov av att ändra krediten på räntekontot i Riksgälden.

Avgiftsbelagd verksamhet

Omfattningen av den avgiftsbelagda verksamheten kommer att vara i stort sett oförändrad under perioden.

**Bilaga till direktiv till budgetunderlag för verksamhet
vid universitet och högskolor**

Tabell 1

Total budget	2013	2014	2015	2016	2017
(tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Anslag	4 104 148	4 202 740	4 237 403	4 286 339	4 295 221
Avgifter	667 154	670 000	685 000	690 000	695 000
Bidrag	2 412 121	2 523 000	2 635 000	2 707 000	2 787 000
Finansiella intäkter	47 998	41 000	58 000	82 000	88 000
Summa intäkter	7 231 421	7 436 740	7 615 403	7 765 339	7 865 221
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	4 595 563	4 726 000	4 770 000	4 842 000	4 887 000
Lokaler	945 627	980 000	1 001 000	1 020 000	1 041 000
Drift/Övrigt	1 464 670	1 515 534	1 565 015	1 588 183	1 615 252
Avskrivningar	290 907	300 000	313 000	310 000	315 000
Finansiella kostnader	11 320	9 000	12 000	16 000	17 000
Summa kostnader	7 308 087	7 530 534	7 661 015	7 776 183	7 875 252
<i>Verksamhetsutfall</i>	-76 666	-93 794	-45 612	-10 844	-10 031
Transfereringar	243 667	400 000	273 000	275 000	280 000
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-76 666	-93 794	-45 612	-10 844	-10 031
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	1 624 767	1 530 973	1 485 361	1 474 517	1 464 486
Utgående oförbrukade bidrag	3 137 907	2 792 000	2 745 000	2 533 000	2 316 000

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Takbelopp	1 889 497	1 944 939	1 935 475	1 941 913	1 950 794
Beräknad avräkning (A)					
Särskilda åtaganden (B)	36 827	58 285	73 285	73 285	73 285
Anslag (A+B)	1 913 830	2 003 224	2 008 760	2 015 198	2 024 079
Avgifter	389 884	390 000	405 000	410 000	415 000
Bidrag	40 694	42 000	41 000	41 000	40 000
Finansiella intäkter	12 927	13 000	19 000	27 000	29 000
Summa intäkter	2 357 335	2 448 224	2 473 760	2 493 198	2 508 079
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	1 486 109	1 503 000	1 496 000	1 496 000	1 490 000
Lokaler	432 771	448 000	460 000	469 000	479 000
Drift/Övrigt	466 063	485 881	501 362	500 775	511 058
Avskrivningar	59 472	60 000	63 000	63 000	63 000
Finansiella kostnader	3 213	3 000	5 000	7 000	7 000
Summa kostnader	2 447 628	2 499 881	2 525 362	2 535 775	2 550 058
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-90 293	-51 657	-51 602	-42 577	-41 979

I anslagsbeloppet ingår också ersättning för klinisk utbildning och forskning med följande belopp

2013	2014	2015	2016	2017
101 466	104 989	104 989	104 989	104 989

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Anslag	2 190 318	2 199 516	2 228 643	2 271 141	2 271 142
Avgifter	277 270	280 000	280 000	280 000	280 000
Bidrag	2 371 427	2 481 000	2 594 000	2 666 000	2 747 000
Finansiella intäkter	35 071	28 000	39 000	55 000	59 000
Summa intäkter	4 874 086	4 988 516	5 141 643	5 272 141	5 357 142
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	3 109 454	3 223 000	3 274 000	3 346 000	3 397 000
Lokaler	512 856	532 000	541 000	551 000	562 000
Drift/Övrigt	998 607	1 029 653	1 063 653	1 087 408	1 104 194
Avskrivningar	231 435	240 000	250 000	247 000	252 000
Finansiella kostnader	8 107	6 000	7 000	9 000	10 000
Summa kostnader	4 860 459	5 030 653	5 135 653	5 240 408	5 325 194
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	13 627	-42 137	5 990	31 733	31 948

	2013	2014	2015	2016	2017
I anslagsbeloppet ingår också ersättning för klinisk utbildning och forskning med följande belopp.	311 420	317 487	301 613	301 613	301 613
I anslagsbeloppet ingår också anslag tilldelat Sveriges Lantbruksuniversitet som disponeras av Lunds universitet	4 486	4 577	4 577	4 577	4 577

Strategiska forskningsmedel som ska transfereras till andra lärosäten ingår inte i ovanstående anslag

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggningstillgångar	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	564 373	676 000	856 000	1 006 000	1 156 000
Beräknad nyupplåning	245 584	360 000	400 000	450 000	450 000
<i>varav investeringar i immateriella anläggningstillgångar</i>	0	3 000	3 000	3 000	3 000
Beräknad amortering	133 919	180 000	250 000	300 000	350 000
UB lån i Riksgäldskontoret	676 038	856 000	1 006 000	1 156 000	1 256 000
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	676 038	900 000	1 100 000	1 200 000	1 300 000
Föreslagen låneram	850 000	900 000	1 100 000	1 200 000	130 000
Beräknad ränteutgift	6 168	9 000	12 000	16 000	17 000
Ränteantaganden för nyupplåning (%)		1%	1,50%	1,50%	1,50%
Summa räntor och amorteringar	140 087	189 000	262 000	316 000	367 000
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0	0	0	0	0

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mnkr)	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA, utifrån lokalförsörjningsplanen					
– föregående års utgång	498 512	504 958	502 658	503 258	500 558
– ökning under året	7 241	6 400	600		2 500
– minskning under året	-795	-8 700		-2 700	
– vid årets utgång (A)	504 958	502 658	503 258	500 558	503 058
Förbättringsutgift på annans fastighet	207	156	155	154	153
– nyinvesteringar	82	30	31	32	33
– avskrivningar	-30	-31	-32	-33	-34
Total årshyra enligt hyresavtal, utifrån lokalförsörjningsplan (B)	778	809	829	847	867
Genomsnittlig hyra (kr/m² LOA)	1 541	1 610	1 648	1 691	1 723
Lokalkostnader (C)	882	913	933	951	971
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA)	1 747	1 817	1 854	1 899	1 930
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader	12,2%	12,3%	12,2%	12,1%	12,0%

Kommentarer

I lokalkostnader (C) ingår, utöver lokalhyra, s.k. mediakostnader dvs. el, vatten och bränsle, även div. lokaltillbehör, renhållning, reparationer hyrda lokaler, bevakning, övriga utgifter för hyrda lokaler.

I ca 60 % av hyrekontrakten ingår mediakostnader i hyran. I posten "Total årshyra enligt hyresavtal, utifrån lokalförsörjningsplan (B)" ingår alltså dessa kostnader i det redovisade materialet.

För åren 2015-2017 ingår mediakostnaderna i hyran i för tillkommande m² med 2014 års prinsnivå.

Mediakostnaden (där denna redovisas utanför hyreskontrakten) för 2013 uppgick till 71 (72) mkr exklusive renhållning och 79 mkr inkl. renhållning.

I årshyra ingår hyra för student- och gästforskarbostäder som förhyrs med s.k. blockhyresavtal. De bokförs som lokalhyra men avser boenden som hyrs till extern part och hyresintäkt bokförs i kkl 3. Bostäderna finns inte med i arean (A) vilket medför att genomsnittlig hyra resp. lokalkostnad samt lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader, blir högre. Utfallet exkl. bostäder blir:

Redovisning av lokaler (mnkr) inklusive kostnader för bostäder	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Tot årshyra enl hyresavtal (B) 2	841	873	894	913	934
Lokalkostnader (C)	946	980	1 001	1 020	1 041
Lokalkostnadens andel av verks tot kostn	13,2%	13,2%	13,1%	13,0%	12,8%

Mediakostnaden inklusive kostnaderna för bostäder (där denna redovisas utanför hyreskontrakten) för 2013 uppgick till 72 (73) mkr exklusive renhållning och 81 mkr inkl. renhållning.

Tabell 6 Avgifter
(tkr)

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
2013	330 214	359 594	-29 380
<i>varav tjänsteexport</i>	122 777	122 777	0
2014	340 000	345 000	-5 000
<i>varav tjänsteexport</i>	130 000	130 000	0
2015	350 000	355 000	-5 000
<i>varav tjänsteexport</i>	135 000	135 000	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2013		2 762	2 935	-173
2014		2 800	3 100	-300
2015		2 800	3 100	-300

Avgiftsintäkter enligt §§ 4 och 15 avgiftsförordningen ska inte redovisas.

Ökningen av tjänsteexporten beror framförallt på ökningen av antalet avgiftsstudenter.

Minskningen jämfört med tidigare år beror på att avgiftsintäkterna enligt § 4 och 15 är borttagna ur redovisningen

Det negativa resultatet för 2013 beror framför allt på ett stort underskott för uthyrningen av bostäder.